

stran v Zadru, pravi, da važni vzroki politični so napotili državno ministerstvo, da je Njih Veličanstvu navetovalo razpust sedanjega zbora, kateri ni nasprotoval ministerstvu, ampak je le ostro pretresal deželno vladno zadersko. Prav je — pravi „Nazionale“, da se voli nov zbor, da se pokaže, ali bode deželna vlada v njem imela večo in prav trdno večino na svoji strani ali ne; če ne, da se potem zadostuje pravilom ustavnim. Iz tega ozira misli „Nationale“, je državno ministerstvo prav storilo, da še po drugem zboru izvé misli deželne.

Dopisi.

Iz Prage 22. aprila. — ?. — Kaj delajo bratje Čehi? Napenjajo vse žile, da ne zaostanejo za omiko, ki jo zahtevajo sedanji časi. Strpljivo in dosledno stopaje napravili so si že lepo število narodnih šol in zavodov vsake vrste. Pošiljali so in pošiljajo po 50 časnikov in veliko veliko zabavnih in podučnih knjig med narod ter ga vedno še izpodbujajo v dušni napredek, ki je bil, je, in bode vselej edina podlaga telesni blagosti. Česki kmet, na kterege se opira moč českega naroda, slušal je može, ki so ga podučevali v njegovem jeziku: začel je pametno kmetovati, stopil je v kmetijske družbe, in sicer take kmetijske družbe, kjer sta mnogokrat prvosednik in perovodja prosta, pa v gospodarstvu izvedena kmeta. Te družbe so imele tudi drugih nastopkov: začelo se je v njih novo življenje. Osnovani so kmetje v kakih 6 krajih društva med seboj, ki so sezidali na akcije cele cukrarnice, kjer bodo napravljali cukr iz lastne pese. Le kmet sme stopiti v tako društvo, zato se izdajajo nizke akcije od 1000 do 50 zlatov. — Drugi dokaz, kako napreduje česki kmet, je to, da so začeli česki posestniki skupljati (skladati) raztresene kose svojega posestva, tako, da bodo imeli namesti po 15, 20 in morda še več drobtin en lep celek. Že več kmetov je tako prestrojilo svoje polje, in da se ne kesajo te preuredbe, pričajo dopisi v českih novinah, kjer drugi pred drugim dokazujejo, komu da gré slava, da je prvi scelil svojo zemljo. „Novice“ in knjižica „Zlata vas“ so že do dobrega dokazale pametnost tacega scelenja ter ga priporočevale svojim čitateljem. Izkušnje, ktere so napravili Slovencem sorodni bratje Čehi, so popolnoma potrdile ono priporočbo in one nauke. Posnemajte tedaj Slovenci tudi o tem brate Čehe! — V českem deželnem zboru je bilo do zdaj še precej živo. Zanimiva je bila seja, ko je prišla letos zopet v pretres nepotrjena občinska postava, in ž njo vprašanje: ima li biti izločeno iz občine veliko posestništvo? Gospodje veliki posestniki so se menda letos nadjali podpore narodne stranke, ko so goreče govorili za izločbo. Narodna stranka bi si bila prikupila veliko pripomoč v svojih federalističnih in narodnih namerah, ako bi jim bila storila po volji (v zboru je kakih 65 velikoposestnikov); toda glasovala je v duhu naših časov, ki podirajo z mogočno roko zastarale privilegije, — dokazala je svojo liberalnost! Gotovo ni se tako liberalno vedla nasprotna centralična stranka, kakor ste pokazale dve pozneje seji. Dokler traja (trpi) zbor, pravi zakon, je poslanec prost sodnega zasledovanja. Prigodí se, da dóbi vrednik znanega liberalnega lista „Politike“ gosp. Skrejšovský, ki je tudi poslanec na zboru, razsodbo in obsodbo 3. instancije po tiskarni svoji pravdi, ko še trpi zbor. On se brani sprejeti razsodbo, pa izreče drugi dan željo v zboru, naj zbornica sklène, da se mu ne smé izročiti obsodba, dokler bode trajal zbor. Al levica, ki se sicer rada dela liberalno, trdi: „razsodba v rokah ali ne, on je že obsojen (obsojen je na 50 gold. globe pa nič več), ne more več se pozivati na višo oblast, je izgubil čast,

in tacih ljudi ne smemo trpeti med seboj, ako se ne poboljšajo“, ter sklène z 86 glasi proti 83, prestop na dnevni red! Skrejšovský gré lepo domú, položí svoj mandat, to je, se odpové poslanstvu, in podere vsaj za zdaj tako precedencijo, ki si jo je zbornica sama sebi stvarila razlagaje paragraf sebi na škodo namesti na korist. — V drugi seji šel je govor za ravnopravnost českega in nemškega jezika po českih nižih in srednjih šolah. Da ni česki jezik sposoben za kterokoli védo, tega ne trdé več, tudi ne, da nimajo Čehi še šolskih knjig. Al nemška omika, nemški vsevesoljni (!) jezik zahteva, ne le, da naj zná vsak izobraženejši človek nemški (čemur se gotovo noben pameten ne bode upiral), ampak da naj bi menda vse srednje šole bile zopet nemške, in naj bi se Nemci na Českem ne učili česki (!), čeravno skušnje vsakdanje učé, da ne dóbi človek ne privatne, ne uradne službe, ako ne umé govoriti in pisati tudi českega jezika. To ni tedaj narodni fanatizem, ni narodna prenapetost? Dozdaj se pa še nič sklenilo ni o šolskih zadevah; radovedni čakamo sklepa. Po izvrstnih govorih gosp. Thun-a, Riegr-a pa Brauner-a podali so črtež o šolah posebnemu odboru 15 udov, ki ima še nekoliko dni pretresati, kar je pretresalo in pretresalo celo naše stoletje, stoletje narodnih vzvišenih idej, kar so pretresali zlasti poslednje 4 leta Nemci in Slovani po knjigah in časnikih, kar povdarja ravno zdaj orožje na Danskem. „Hic Rhodus!“: liberalci nemške stranke. Vidili bodemo, na kateri strani je prenapetost, ktera stranka umeje biti pravična terjatvam dandanašnjega časa. — Ako vam še povem, da tú zdaj biva mnogo Polakov, — da je vojska danska zeló malo ljudstvu všeč, — da se vse giblje, da oslavi 300letnico Shakespeare-vo ter da pokaže, je li se sme staviti slovanstvo že na ravno stopnjo dušne omike z družimi evropskimi narodi, — da so slavili Srbje z družimi Slovani vred slovansko črno mašo po obredu izhodne cerkve po neumrlem svojem narodovcu Vuku Karadžić-u Štefanović-u, — pa da bode tukaj o sv. Jovanu Nepomuškem veliki shod vseh česko-moravskih pevskih slovanskih družeb, veste vsaj nekoliko iz zlate Prage.

Iz Maribora 16. aprila. — s — V zadnji skupščini se je sklenilo, da napravi tukajšnja čitavnica letos poleti sopet veliko besedo. Ta sklep, mislim, ne bode samo našim zunanjim članom po godu, ampak prepričan sem, da ga z veseljem pozdravijo vsi rodoljubi v mestu in okolici, kterim je mar za napredek naš in jih je volja poleg trudnega dela v letu vsaj enkrat se udeležiti tudi naprav, kjer se vživajo duševni vžitki. Zares ker nimamo gledišč in koncertov, kako si vse to nadomestujemo inači? Ali bomo roke križema držali ter hladnokrvno gledali, kako našinci pohajajo k tuji modrici, če se jim domača ničesa ne ponuja? Bila bi pač prenapeta pohlevnost in strašljivost, ako bi vsled onih, smemo reči, nepričakovanih in sjajnih učinkov, kakoršni so bili lani in predlani, ne porabili svojega upljiva v razširjenje narodne omike in zavesti. Zdrava in poštena misel je, da se duševni proizvodi in izdelki v pevstvu in besedništvu vsako leto narodu stavijo na izgled in na vžitek in ob enem je tudi koristno za proizvodnika in za ljudstvo. Pesem in beseda blaži ljudstvo in oblaženo ljudstvo sopet proizvodnika navdušuje k novim izdelkom. To je pot napredka; kdor pa ne napreduje, ta zaostaja, kedar drugi naprej hitijo. Te misli so morda čitavnico navdajale, da letos sopet svoje moči napne in združena z močmi svoje okolice pripravlja za mesto in okolico veliko narodno besedo. Bog daj srečo!

V Celji 22. aprila. = Bile so tukaj 18. in 19. dne t. m. nove volitve za mestni odbor, in sicer, kakor sem zadnjič pisal, še na podlagi ces. patenta 17. marca 1849. Izmed 322 volivcev (med temi v 1. raz-

redu 117 uradnikov, učencov, duhovnov in doktorjev) se jih je samo 90 volitve udeležilo, kar ne pričuje ravno obilo politične zrelosti tukajšnjih mestnjanov. Znamenito pri tej volitvi je to, da polovica poprejšnjih odbornikov ni vnovič izvoljena, da izmed uradnikov je samo v obče spoštovani in priljubljeni g. Stuhec, svetovavec pri c. k. okrožni sodni, v odbor prišel, in da naša dva deželna poslanca, ki sta bila v poprejšnjem mestnem odboru tako rekoč voditelja, nista ne enega glasu dobila. Odbor je danes gosp. Mathes-a, hišnega posestnika in pivarničarja, za mestnega župana izvolil. Želimo, da bi novi odborniki, previdni in neodvisni možje, se skazali pravi „mestni očetje“, in da bi med drugim ne zabili nove bolnišnice, spodnje realke in novega šolskega poslopja. — Po prizadevanji gosp. grofa Mensdorfa se bode tukaj kmali novo društvo ustanovilo z namenom, vse kmetiške in gospodarske pridelke hitro in po pravi ceni v denar spraviti. Društvo misli ta svoj blagi cilj in konec s tem doseči, da bode kupca, ki blaga išče, naravnost brez predkupcev in mešetarjev peljal do prodajavca. V Celji bode društvo imelo svoj sedež, in le-sèm bode vsak gospodar, ako je društvenik, naznanil, kaj in po kateri ceni da ima to in uno na prodaj, pa bode tudi nekoliko blaga na ogled postavil. Če pridejo kupci, bodo vedili kam se obrniti, in bodo tudi večidel blago vidili in njegovo ceno zvedili; potem pa, ako jim je oboje po volji, si blago naravnost naročili. Društvo se bo imenovalo „sabotno društvo“ (Samstags-Verein), ker bo njegov odbor prvo saboto vsacega mešca svoj shod imel. Ali se bode brez magacinov dalo za dalje časa kaj koristnega in praktičnega vpe-ljati, ali bo to novo društvo, kakor uno v Mariboru za prodajo štajarskega vina, kmali zamrlo, bode skušnja kazala; to pa je gotovo, da dobri njegovi namen je kmetom zelo všeč.

V Celji 23. aprila. = Včerajšnja seja štajarskega deželnega zbora je bila za spodnje Štajarce in sploh za Slovence važna. Na dnevnem redu je bil namreč gosp. Herman-ov predlog zastran ravnopravnosti Slovencev v učilnicah in uradnijah, in potem predlog g. dr. žl. Wazer-ja zastran naprave spodnje realke v Ptujem. Drugi predlog je bil deželnemu odboru izročen, prvi se je pa prečudno izgubil. Druge besede ne vemo za njegovo žalostno osodo! Ker je bila cela debata o obeh predlogih zelo viharna, in bodo „Novice“ dotične govore gotovo kmali po štenografičnih zapiskih svojim bralcem prinesle, ne pišem danes na dalje o njih, pa tudi svoje misli ne razodevam o sklepu deželnega zbora, povem le tedaj, kaj da današnji vladni list „Grazer Zeitung“ v listu 92. na strani 366. o tem sklepu piše pod nadpisom: „Aus dem Landtage: Ueber Hermans Antrag wurde gestern unbegreiflicher Weise zur Tagesordnung übergegangen. Wir sagen unbegreiflicher Weise; denn wenn uns schon selbst die Animosität der Mehrheit des Landtages gegen Hermans friedensstörenden (sic!) Antrag begreiflich werden konnte, so war es uns nimmer erklärlich, wie der Landtag gegen Verfassung und Gesetz, gegen Landes- und Geschäftsordnung einen unterstützten Antrag untern Tisch werfen konnte, bevor derselbe noch einer Ausschussberathung unterzogen worden war. Wie wir wissen, normirt §. 35 der L.-O., dass selbstständige Anträge einzelner Mitglieder des Landtages „vorläufig der Ausschussberathung unterzogen werden müssen, und §. 12. der Geschäftsordnung setzt fest, wie ein solcher Antrag, wenn er unterstützt ist, formell behandelt werden könne. Wie kommt nun der Landtag dazu, über einen noch nicht vorberathenen Antrag meritorisch zu entscheiden, resp. denselben zu beseitigen? Ist ein Landtagsbeschluss im Stande, den vier-

zehn Antragstellern das ihnen im §. 35 der L.-O. eingeräumte Recht der Vorberathung zu nehmen; ist der Landtag überhaupt im Stande, Bestimmungen der Landesordnung, der Verfassung, zu verletzen? Wir betrachten das, was da über den Herman'schen Antrag geschehen ist, als null und nichtig, und hoffen, dass der Landtag Gelegenheit finden werde, diesen unvorsichtigen Akt, von dem sich auch der Schein der Animosität nicht trennen lässt, baldigst zu repariren.“ Tako sodi, ne, kakor bi si morebiti kdo mislil, „Politika“ ali „Reform“ ali „Ost und West“, ampak, kakor smo že rekli, sam vladni časopis „Grazer Zeitung“.

Iz Celja *** — V Šmartnu v rožni dolini poleg Celja, kjer je premili, 23. februarja umrli Dragotin Simandl nekaj časa za kaplana bil, se je, kot v najpriležnišem kraju, 13. dne t. m. zbralo 17 duhovnov iz bližnjih okolice in ljudstva toliko, da malokdaj ob nedeljah tako. Ginjenega srca opravljali smo v spomin in za dušni mir preblagega našega Dragotina bilje, poslušali pridigo in služili slovesno črno mašo, katero je popeval njegov bratranec F. R. Marsiktera solza se je vtrnila umrlemu prijatlu, učeniku dobrotljivemu, iskrenemu domoljubu in marljivemu slovenskemu pisatelju v spomin. Pokazali so s tem duhovniki in pridni Šmarčani, kako so ljubili ranjcega in v kakem spominu ga še vedno imajo. Razglasite drage „Novice“ tudi ve to žalostno, pa blago slovesnost; saj ste tudi ve Dragotina Simandl-na vedno čislale kot svojega pridnega dopisnika; postavite mu s tem mal spominek, kterege si je on sam že postavil v vaših predalih s svojimi tako zanimivimi in milimi „spomini.“ Vi duhovni bratje pa, njegovi znanci in častivci blagovoljite prinašati male darove ali „Novicam“ ali pa naravnost č. g. A. Šibalu pri Novi cerkvi poleg Celja, da se tudi gomila, pod katero naš Dragotin počiva, ozaljša s — spominom! —

Iz Celja 25. apr. * 20. dne t. m. je pridši iz Ljubljane nastopil novi naš predsednik c. k. okrožne sodnije gosp. Viktor žl. Vest svojo službo. Prav veseli smo ga, ker viditi je bistra glava, mirnega srca in priljuden v vsem svojem obnašanju. Skusil je pa tudi mnogo po svetu slovanskem ter se prepričal, da le oni uradnik služi dostojno svojemu cesarju in ljudstvu, ki je pravičen vsakemu narodu in ne vidi prenapetosti, kjer gré le za ustavne pravice narodne. Dobro došel nam tedaj!

Iz Terzica 25. apr. (Po telegramu.) Strašen ogenj je pokončal danes 5 strojarij, 8 šup za čreslo, dvoje fužin in dvoje kmetijskih poslopij.

S Proseka 22. aprila. J. N. — Ker so že poslednje „Novice“ popisale slovesni odhod novega cesarja mejikanskega, ne bodem ponavljal tega iz sela našega, ki je le majhne pol ure oddaljen od Miramara. Al dodati moram to, da zgubili smo v njem pravega očeta, v cesarici pa milo mater ubozih, in čeravno jih je odpeljala ladija čez jadransko morje v daljni svet, vendar ostaneta v blagem spominu, ker nju milodarnost in priljudnost proti vsacemu in v vseh okoliščinah nam je globoko v srce vcepljena.

Iz Ljubljane. V nedeljo popoldne je bil slovesni pogreb prečastitega inful. dekána g. Karola Zorn-a, ki je po večletni bolezni v 84. letu svoje starosti sklenil svoje blago življenje. Premilostljivi knezoškof samí so ga spremili na pokopališče. V zgodovini ljublj. stolne cerkve ostane na veke zapisano ime dobrotljivega gospoda Zorna.

— Kdor ni še vidil poslednje vrste Sattlerjevega zemljevida (kosmorame), naj se podviza, da gré lepe reči ogledat, ki jih ima tudi ta vrsta, ker drugi prihodnji teden zapusti gospod Sattler s svojim zemljevidom Ljubljano in gré v Celovec.

Iz Ljubljane. Nemila smrt je mestu našemu nenadoma vzela župana; — gospod **Mihael Ambrož** je v ponedeljek popoldne (25. dne t. m.), po prejetih zakramentih za umirajoče, v Gospodu zaspal. Preteklo sredo ga je napadel mrtvoud, ki mu je po 6dnevni hudi boleznj končal življenje v 56. letu starosti njegove. Le en glas je, da ranjki je bil bistra glava, polna mnogovrstnih znanosti; obilost skušinj, ki si jih je pridobil v poklicu svojem kot večleten političen uradnik po deželi, mu je dobro služila v njegovih sedanjih opravilih kot župan mestni in odbornik deželni, v katerih se je vseskozi obnašal nevtrudljivo delaven. V vrsti mestnih županov mu zato ostane hvalen spomin. „Novice“ pa, katerim je ranjki z izurjenim svojim peresom bil brž iz začetka že dopisovavec, mu še posebno stavijo ta spomenik na grob njegov. Naj v miru počiva!

— Gospod dr. Mally in gosp. Thalmajner sta pretekli teden prišla iz Bosne nazaj. Opravila sta o živinzdravilnih zadevah kar sta mógla; al v turških deželah se ne dá dosti storiti.

— Tudi gosp. dr. Fuxa, primarja v naši bolnišnici je poslavlila dunajska družba zdravnikov s tem, da ga je izvolila svojega uda.

— Slavnoznana rodoljuba iz Dalmacije gospoda J. Sundičić in dr. Pavlinovič sta pretekli teden, potovaje na svoj dom, se nekoliko časa mudila v Ljubljani.

— Včeraj je došlo v Ljubljano zaželeno „Živalstvo za niže gimnazije in realke,“ katero je po A. Pokornu poslovenil Fr. Erjavec, učitelj na kralj. viši realki v Zagrebu. Kdor se je nanj naročil pri gospod Lesarji, naj se pri njem oglasi.

— Beseda (koncert), ki jo je v četrtek napravila gospodičina Josipina Haasfielдова iz Celovca, bila je posebno mična od konca do kraja. Še mlada gospodičina Haasfielдова se je skazala nadepolno umetnico na glasoviru; igranje njeno je nježno in čisto ter priča veliko tehnično izurjenost, katero smo občudevali posebno pri Schulhofovih slovanskih melodijah; „pianissimo“ zna z „legato“ že tako izrazovati, da je veselje. Ni čuda tedaj, da ji je donela živa pohvala, katero je prijazno s tem povrnila poslušavcem, da je naposled še igrala nam dvoje posebno milih slovenskih melodij. Ljubeznjivo gostinjo je podpirala čitavnica s svojimi najboljšimi pevskimi in govorniški močmi. Pevski kor je izvrstno pel Ipavčev „Kdo je mar“, in celó mlada naša Tinica ga je spremljala tako iznajdeno in pogumno, da se je vsak čudil. „Graničara“ je gospodičina Ema Tomanova deklamovala mojstersko. Kakor je ona ganila srca vseh z deklamacijo milo, tako je gospá Leopoldina Gregoričeva s petjem Mayerbeerove romance iz spevoigre „Robert le Diable“ nalušila vse poslušavce tako, da se je dvorana glasne pohvale tresla, ko je odpéla, ki pa se je vnovič ponovila, ko je iz ravno te spevoigre pela tako imenovano „milostno“ arijo. Gospá L. Gregoričeva je — to je že znano — naša „prima donna“ v petji, katero se ne odlikuje samo po krasnem glasu, temuč tudi po izurjenosti umetniški. — Po vsem tem je tedaj očitno, da je bila ta „beseda“ ena izmed najzanimivejših letošnjih, kakor smo gori rekli.

— **Prihodnjo nedeljo, 1. maja, napravi tukajšnje gimnastično društvo „južnega sokola“ svoj prvi izhod. Izdalo je popis, kam da gré in kako da bode obhajalo to svojo slovesnost, pri kateri se bode prvokrat pokazalo v svoji lični**

obleki s zastavo in svojo lastno izvorno muziko. Ker društvo v svojem programu prijazno vabi tudi ude čitavnice ljubljanske in ude tudi drugih čitavnic, da se udeležijo omenjenega izhoda, naznanjamo red njegov toliko več, ker je gotovo, da bodo radi tudi drugi iz Ljubljane in okolice prišli gledat prvi izlet „južnega sokola.“ Dnevni red tega izhoda je ta-le: Sokolovci se zberó do 6. ure zjutraj v svoji dvorani v Frelihovi hiši. V tem gré odbor za izhode s zastavnikom in njegovim namestnikom v stanovališče načelnika po zastavo. Ko pride zastava v telovadnico, nagovori načelnik zbrane sokolovce, ter jim zastavo izroči. Natanko ob 6. uri družba odide čez Šiško in Dravlje do Švice. Tukaj ostane društvo pri zajtreku najdalje do 10. ure. Ko ob 11. uri na Dobrovo dospè, ide k sv. maši, ktera se bode nalašč za sokolovce brala. Po maši družba odide k Ločnikarju na Vič, kjer se ob 1. uri obed začne. Ob 3. popoldne se začne beseda s telovadskimi prostimi vajami. Program besede se 1. maja med pričujoče razdeli. Od 6. do 8. ure bode ples za tiste, katerih bode veselil. Ob 1/2 9. odide društvo v Ljubljano.

— (Odprto vprašanje v Zagreb.) Gospodine Pretner! Kako je to, da naročeni in že plačani „Biser“ ne pride v roke svojim naročnikom? Prosimo, odgovorite nam! Ljubljanski naročniki.

— (Naznanilo Riharjevih pesem.) Željno pričakovani Riharjevi napevi za pesmi Materi Božji načast: „Med zvezdami“, „Ti edina“, „Ko zarja zjutraj se razgrinja“ itd. so že na svitlem. Na prodaj jih imata: Riharjeva sestra v prejšnjem stanovanji in pa Leopold Kremžar.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Deželni zbori, razun unidan imenovanih, še niso končali svojih obravnav. — Vdova Vuk-Štefanovičeva je prejela od Nj. Veličanstva cesarja 1000 fl. pripomoči. — Po sklepu cesarskem se vojakom avstrijskim, ki se zdaj bojujejo na Danskem, šteje letošnje leto za dve službene leti. — Ogerski dvorni kancelar grof Forgač je odpuščen iz svoje službe in na mesto njegovo je postavljen grof Herman Zichy, namestnik velikega župana v Železni županiji na Ogerskem. Pravijo, da ta prememba pomeni to, da se februarska ustava ima razširiti čez ogersko deželo in da v tem, česar ni opravil ne baron Vay ne grof Forgač, bode srečnejši grof Zichy. Skušnja bo kazala, ali bode tako ali ne. — Silen boj je bil za Düpelske šance; zmagala je pruska armada in Dancem vzela te trdnjave; al groza veliko krvi se je prelilo. Kralj pruski je po boji sam šel na bojišče in pohvalil armado, o kateri se govori, da udari celó v Iutlandijo. 25. dne t. m. se je imela v Londonu začeti konferencija o tej zadevi, al kako bo s to konferencijo, nihče ne vé, ker si bojo vlade zlo navskriž. Pravijo, da cesar Napoleon cika na to, da iz konferencije se izmota kongres, ki ga je oklical 5. nov. l. l., rekoč: „Kongres ali pa vojska.“ Ako dobí kongres, ne potrebuje vojske — saj tako dolgo ne, dokler kongres trpi. — Garibaldi, še zmiraj malik angležkega naroda, velikašev in prostakov, bode menda kmali zapustil London, ker nek cesar Napoleon pisano gleda toliko slavo njegovo. — Nad Moldavo in Vlahijo se vlečejo črni oblaki. Časnik bukureški „Romanul“ je razglasil pismo, v katerem avstrijska vlada zahteva, da turška armada obsede to deželo; od druge strani pa se sliši, da je ruska vlada dala že generalu Kotzebue-u ukaz, da obsede Moldavo, ako bo treba.